

ehet következtetni, figyelmeztessék a rokonokat az 1885 : VI. t.-cz. 10. §-ában megállapított arra a kötelességükre, hogy gondnok kirendelését kell kérniök és a községi előljáróságok is a most idézett törvényszakasz értelmében a gyámhatósághoz való jelentéstételt el ne mulasszák.

Budapesten, 1917. évi márczius hó 5-én.

*

Örökrész letiltás útján nem foglalható le. A budapesti kir. törvényszék mint felfolyamodási bíróság egy konkrét esetben kimondotta, hogy az örökrésznek rendelvénnyel való letiltása a zálogjog szerzésének hatályossága szempontjából semmis. A határozat következőképen van indokolva: „Az általános magánjogi szabályok értelmében az örökösnek örökrésze tekintetében a hagyatékkal, illetőleg örökös társaival szemben nyilvánvalólag nem követelése van, miután az örökös az örökség megnyitásával a hagyatéki vagyonnak akár egészben, akár az örökösödési aránynak megfelelő hányadrészben tulajdonosa lett. Minthogy az 1881. évi LX. t.-cz. 79. § és következő szakaszai értelmében a bírói kiküldött útján kibocsájtott rendelvénnyel — eltekintve bizonyos jogok lefoglalásától — csak követelést lehet letiltatni, mert a pénzkövetelés lefoglalásának ez a hatályos eszköze, — míg tulajdont, ha az ingókból áll, csak az 1881. évi LX. t.-cz. 47. § és következő szakaszainak rendelkezései szerint a helyszínen teljesítendő összeirással, és ha az ingatlan, és ha az, mint örökség hagyatékbiroságilag átadva, illetőleg telekkönyvileg keresztül vezetve nincs, csak a most hivatkozott törvény 138. §-ában körülírt módon és a telekkönyvi rendtartás 74. §-ában meghatározott fenntartással lehet lefoglalni, nyilvánvaló az is, hogy az örökös készpénzből, értékpapirokból és ingóságokból álló örökrészeinek úgy az örökös társakhoz, mint a kir. járásbíróshoz és a kir. közjegyzőhöz küldött rendelvénnyel való letiltása szabálytalan. A végrehajtási törvénynek a végrehajtási zálogjog szerzésének meghatározó rendelkezéseiből, mint alaki jogszabályokból következik az is, hogy az ettől eltérő, vagy ennek ellenére tett intézkedések, illetőleg végrehajtási cselekmények nem alapítják meg a végrehajtási zálogjogot annak a végrehajthatónak javára, aki a törvényben előírt eljárási módokat be nem tartotta, vagyis az alaki érvényességi kellékek be nem tartása nem eredményezi azt az anyagi joghatást, amit a törvény ahhoz fűz.“ (21. P. 5106/1916. sz.)

*

Személyi hírek. *Dr. Friedmann Mór* zsolnai kir. közjegyző elhalálozott. — *Pongrácz Kálmán* volt nyitrai kir. közjegyző, a pozsonyi kir. közjegyzői kamara volt elnöke, f. évi április hó 28-án elhunyt.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadó- == hivatal ==
Egész évre . . . 12 kor.	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	Budapest, VI, Andrásy-út 1.
Félévre . . . 7 „	budapesti kir. közjegyző.	

Tartalom. A közjegyzői intézmény reformjáról. — A férj özvegyi joga. — Tanuvallomásoknak közjegyzői okiratban való felvétele. — Az évkönyv sorsa. — Felsőbírósi határozatok. Közlemények.

A közjegyzői intézmény reformjáról.

Írta: **dr. Beszkid István**, nagyszöllősi kir. közjegyző.

Itt a végső ideje annak, hogy történjék valami mélyrehatóbb törvényhozási intézkedés a hazai közjegyzői intézmény érdekeinek fölkarolása, az intézmény átszervezése, valamint a kir. közjegyzők anyagi helyzetének mielőbb való rendezése tekintetében.

Mindaddig ugyanis, amíg még csak a többé-kevésbé távoli jövő méhe takarta és takarhatta el a hazai közjegyzői intézmény megroppanásának veszélyét, s amíg még az életviszonyok lazább összetétele is elegendő lehetett az egyéni és állami lét existenciális szükségleteinek kielégítésére, még fönnforoghatott a lehetősége annak, hogy a kir. közjegyzők, s velük együtt a közjegyzői intézmény barátainak — sajnosan — csak kicsiny köre, a közérdeket illetően az inkább csak nagyobb konturjaiban kibontakoztatott szociális és gazdasági lét sorban előbbrevaló előfeltételeinek ezen előbbrevalósága folytán, a saját existenciális érdekeket illetően ellenben a veszély közvetlen voltának hiánya folytán, úgyszólván csak a csöndes resignatio egy bizonyos nemével mutassanak rá arra, hogy hazai közjegyzői intézményünk a hazai jogélet

irányításánál és egészséges menetének biztosításánál döntőbb szerepet érdemelhetne. Volt elegendő erőnk még ehhez is — önmagunkban, abban az öntudatban, fegyelmezetségben, munkakedvben és kitartásban, amely mindenkor ébren tartott hagyománya a hazai közjegyzői intézmény szervezetének, s amely képessé is tett arra, hogy nagyobb fokú türelmet is tanusíthassunk a jobb jövő bevérsánál.

Jött azonban a háború a maga elementáris erejével, mindent elsöprő hatalmával, hogy egyrészt romboljon és pusztítson, s másrészt az emberi ész, erő és akarat teljét váltsa ki önmagával szemben. És a háborúval egyszerre, úgyszólván márol-hónapra, esedékessé vált a hazai közjegyzői intézmény reorganisatiojának a kívánalma.

Bennünket kir. közjegyzőket csaknem a legérzékenyebben sújtott a háború épen existenciális létérdekeinkben. Hiszen mi kir. közjegyzők, akik egyre szűkebb határok közé szorítottan találhatjuk csak föl a magunk existenciális alapjait egy oly munkakörben, amely első és legfőbb sorban az anyagi érdekek hajszolásától mentes puritán becsületesség talaján épül föl, ráadásul, a legmostohább kinevezési és előléptetési viszonyok közepette, még oly díjtételek mellett is, amelyek szinte nevetséges reliquiái a szervezési időknek az életszükségleti cikkeknek már a háború előtti rohamos emelkedésével szemben, de sőt akikre nemcsak a jelen, hanem a jövő megélhetés gondja teljes súlyával nehezedik a magunk, valamint családaink életföltételeinek biztosításánál, nyilván még a békeidő normális éveiben is, ha nem is kivétel nélkül, mégis jelentékeny hányadban, példait szolgáltathattuk annak, hogy a bizonytalanabb existenciális lét a mi sorainkban sem idegen.

Nemcsak azzal sújtott bennünket már most a szinte végnélküli háború, hogy az életszükségleti cikkek minden képzeletet fölülmuló megdrágulásával óriási aránytalanságot idézett elő egyik részről a megélhetésünkről való gondoskodás, s másik részről a rendelkezésünkre álló, sokunknál amugy is elégtelennek jelentkezett anyagi eszközök között, ami elvégre közös sorsa az értelmiségi osztályok összes tagjainak csaknem kivétel nélkül, hanem sújtott bennünket még azzal is, hogy még oly időpontban és még oly megélhetési életviszonyok között zuditotta reánk az anyagi gondoknak ezen nem várt óriási súlyát, amikor a megélhetési életviszonyok sokunknál még a háború előtti normális állapotoknak

sem felelhetek meg. Sőt sújtott bennünket még továbbmenőleg is, amennyiben a normális viszonyok fölborultával bennünket existenciális létünk alapföltételeinek legjavától a háború tartamára csaknem teljesen megfosztott, azaz tehát egy oly helyzetet teremtett meg, hogy míg az egyik irányban megélhetésünk nehézségei a normális állapotok mértékén felül egészen a maximumra emelkedtek, addig a másik irányban a közjegyzői jövedelmezőség alapját képező tevékenység kifejtetése ugyane mértéken alul épen a minimumra redukálódott. Hányan vagyunk olyanok is, akiknek jelenlegi jövedelme alig 15—20%-a a háború előtti jövedelemnek?

Ilyként kétségtelen, hogy az existenciális lét kérdése szempontjából a hazai közjegyzői intézmény kérdése a háború folytán mint egyenesen existenciális kérdés tolul az előtérbe és mint ilyen már nemcsak sürgeti, hanem követeli is a maga legsürgősebb és legalaposabb figyelembevételét.

Másrésztől azonban számolnunk kell a háborúnak ama másik kihatásával is, amely már a jövőre is vonatkozik, s míg egyrészt új életet követel a jelen romjain, addig másrésztől oly nagymérvű eltolódásokat idéz elő az erőviszonyokban, s egyáltalán az összes életviszonyok megnyilvánulásaiban, hogy a reorganisatio e lázas munkájának minden téren és minden vonatkozásban immár az emberi őserő teljével, a megmenteni sikerült anyagi, erkölcsi, testi és szellemi javak legteljesebb kiaknázásával, s az önfentartási ösztön akadályt nem ismerő mérhetetlen energiájával kell megindulnia és fönmaradnia. Vége van már ama boldog időknek, amelyekben még a kicsinyesebb külön érdekek is többé-kevésbé döntő befolyást gyakorolhattak a közérdekre, s az érdekek e külön harcában még egyes intézmények is kiaknázatlanul hagyhattak.

Azon is felül tehát, hogy a háborús jelennek nélkülözésekkel teli súlyos terheként a megélhetésünk biztosításának ezer gondja aránytalanul nagyobb mértékben nehezedik reánk, hazai kir. közjegyzőkre, mint a szellemi élet többi munkásaira, s hogy fölémészti a netán még megtakaríthatott utolsó filléreinket is, a jelen ezen ezer gondjához hozzájárul még a jövő is a maga fokozottabb, s jelesül oly erőtartalékok megóvását és illetve megszerzését követelő igényeivel, amely erőtartalékok a nehéz jövő már aránytalanul nehezebb létkörülményeihez fognak szükségeltetni. Amely erőtartalékok ennél fogva csakis a közjegyzői intézmény

teljes és mélyreható reorganisatiója útján valósíthatók meg, helyrehozásával a múlt idők összes hibáinak és mulasztásainak!

A háborúnak különben is megvan már egy oly tanulsága, amely erkölcsi nyereséget jelent a hazai közjegyzői intézményre is. Tán épen egyik legnagyobb tanulsága ugyanis a háborúnak a szervezésben rejlő erő mérhetetlen voltának teljes fölismerése mellett a czéltudatos komoly munkának, a közjegyzői tevékenység e legfőbb erényének, immár teljes méltánylása és így annyival is inkább elvárható, hogy a háború, mint amely a béke csöndes napjaira is rásüti majd a maga külön bélyegét, ez uton, egy szebb jövőnek egyszerre való föltárásával, adja meg nekünk a magunk teljes kártalanítását megélhetési létviszonyaink nagyarányu meg-bolygatásaért.

Bátran mondhatjuk, hogy nincs is egy másik oly jogintézményünk, amelyet csak megközelítőleg is ért volna annyi méltánytalanság, amint amennyiben része lett a hazai közjegyzői intézménynek már kezdettől fogva. Valóságos játéklapdája lett a legkülönbözőbb hatalmi és osztályérdekeknek, s az a bizonytalanság és ebből folyó felületesség, amely sajnosan már meghonosítása alkalmával nyilvánult meg, a fejlemények további folyamán szinte végzetévé is lett e jogintézményünknek. Okozója lett annak, hogy mindmáig vajmi kevés történt e jobb sorsra érdemes jogintézményünk érdekében, de annál is több annak a rovására, sőt helyet szorított egy oly tudatnak is, mintha a közjegyzői intézmény csaknem az idejüket multa jogintézmények sorába tartoznék. Mintha tehát az csak a rég elmúlt idők valamely oly maradványa volna, amelyet tisztán a hagyományos múlt iránti különösebb kegyelet óv meg a végleges eltöröltetés végzetétől.

Már pedig a valóság éppen ellenkezője mindezeknek. Éppen egyike ez ama jogintézményeinknek, amelyek idegen talajból lettek a hazai jog talajába átültetve, de sőt, amely recipiálva lett annak dacára, hogy külföldi kezdetlegesebb alakulatai hazánkban a multakban csak igen-igen gyöngye visszhangra találtak s lassankint csaknem teljesen elmosódtak, miután nálunk régebben a hiteles helyeknek mindent absorbeáló ily tevékenysége, a nemzeti újjászületést közvetlenül megelőző időkben ellenben azon ellenszenv, amely nálunk az 1855-ik évben kelt, s különben is kezdetlegesebb és amellet csak rövidéletü osztrák jegyzői intézménnyel, mint az absolutistikus reactio egyik eszközével szemben szinte természet-

szerüleg nyilvánult meg, állandó akadályai voltak annak, hogy ez intézmény hazánkban mélyebb gyökereket is verhetett, megerősödhetett és — a hazai jog tisztító tüzeben új erőket nyerve — a hagyományos múlt jogán bármí figyelembevételt igényelhetett volna. Az tehát éppen ellenkezőleg mint teljesen új jogintézmény illeszkedett be az 1874. évi XXXV. t.-cz. megalkotásával a magyar jogrendszerbe, a legtávolabbról sem azért, mert történelmi multja lett volna, hanem tisztán azért, mert a haladó kor új életviszonyokat teremtett meg, s mert azon folyamatban, amely a nemzeti erők újjáébredésével csodálatraméltó energiával, öntudattal, legbölcsebb előrelátással és lázas gyorsasággal látott hozzá a múlt hibáinak és mulasztásainak helyrehozásához, ahol kellett, a múlt romjain is, a nemzeti, kulturális, gazdasági és szociális lét teljesen új alapjainak megteremtésével okszerűen egybe volt kötve a modern jogállam kiépítésének szükségszerűsége. A hazai közjegyzői intézmény ehhez képest éppen a haladás folyamatának egyik megnyilvánulása és közvetlen eredménye az akkori jogpolitika ama bölcs belátásának, hogy az immár modern alapokon kiépítendő magyar jogállamban a kir. közjegyzői intézmény már nem hiányozhatik a hazai jogszolgáltatási szervek sorából s illetve hogy bekövetkezett a végső ideje annak, hogy a közjegyzői intézmény már nálunk is állandó otthonra találjon és járulhasson hozzá a hazai jogélet fejlesztéséhez és egészséges menete biztosításához.

Csak, sajnosan, a keresztülvitel már messze alatta maradt a közjegyzői intézmény üdvös és nélkülözhetetlen volta e szerencsés fölismerésének. Az 1874. évi XXXV. t.-cz. megalkotói az attól való félelem folytán, hogy a közjegyzői intézmény esetleg csak kerékkötője lehet a szabadabb fejlődésnek tágabb körü megvalósítása esetén, csak bizonyos félénkséggel és így csak kényes kézzel nyultak hozzá a kérdés megoldásához s ilyként egész munka helyett csak félmunkát végeztek. Abba a végzetes hiába estek bele, aggodalmaikat elosztatandó, hogy aggodalmaik ellenszerét csodálatosképen a szűkmarkuságban keresték és találták meg, ahelyett, hogy a helyzet magaslatára fölemelkedve, máris egy oly intézményt létesítettek volna, amelyet jóval szabadabb és azon is felül, a hazai különlegesebb életviszonyok szempontjából, jóval sajátosabb szellem lengene át, semhogy azzal szemben bármely aggály is fölmerülhetne. Szűkmarkuaknak bizonyultak ugy a közjegyzői állás megalapozásánál, továbbá a közjegyzői ügykör meghatározásánál

és a közjegyzői tevékenység kifejthetése alapföltételeinek biztosításánál, mint nemkülönben annak a fölismerésénél is, hogy az alkotandó törvényben a célszerűségi tekintetek is figyelembe vehetők. Bizonyára meg is feledkeztek arról, hogy a törvény kereteinek meghatározásánál, mint egyuttal a beltartalommal való telítésnél, szinte korlátlan mozgási szabadság állott a rendelkezésükre. Vonatkoztatjuk ezt különösen arra, hogy míg a külföldön a közjegyzői intézmény egy történelmi mult lassu folyamatainak az eredménye, miért is a külföldi jogrendszerekben kialakult közjegyzői intézményeket illetően számolni kell mindama eltolódásokkal is, amiket a többi igazságügyi szerveknek ilyen vagy olyan szilárdabb elhelyezkedése idézett elő az idők folyamán, amik tehát a törvényalkotás során szintén figyelembe veendőek, de sőt a szerzett jog jellegével bírók többé-kevésbé egyenesen respektálandók is, addig hazánkban, ahol az újjászervezés folyamata a jogszolgáltatás egész területére kiterjedően ugyszólván egyszerre indult meg, az igazságszolgáltatásnak a közigazgatástól való elkülönítése mellett, teljesen új alapok lerakásával régi és teljesen új jogterületeken egyaránt, itt nyilván egy oly recipiálási eljárás vált lehetségessé, amely — teljes birtokában a csoportosítás szabadságának — nemcsak szolgál utánoz, hanem, ha kell, újat is alkot s még a recipiáltba is új lelket önt ahhoz képest, amint azt az esetleg sajátlagosabb helyi viszonyok, avagy a célszerűségi tekintetek okszerűen megkívánják.

Kétségtelen már most, hogy egy ily, már jóval liberálisabb és természetesebb jogi fölfogás alapulvétele esetére nem történhetik meg az, hogy hazánkban, a közjegyzői intézménynek e meghonosítása daczára, a megelőző jogvédelem még mai nap is szabad préda, hogy a már régtől a mai kor színvonalán álló igazságszolgáltatásnak ezer nehézséggel kell megküzdenie s ugyszólván napirinden van a nem is birói jellegű teendőkkel túlterhelt birói szervek tehermentesítésének a szükségessége s hogy mindezek folyamánként a közjegyzői intézmény üdvös voltának alapföltételét képező decentralisatio még ezidőszerint is csak mint a jövő zenéje jelentkezik. Másrésztől azonban elkerülhettük volna az önellentmondások mindama megnyilvánulásait is, hogy jóllehet közjegyzői intézményünk már megszervezése első perczeitől kezdve teljes mértékben megczáfolta a vele szemben megnyilvánult összes aggodalmakat, de sőt hogy föltétlen bizonyosságát adta azonnal a

maga nagy életrevalóságának, mert tényleg sikerült neki azzá válnia, aminek czéloztatott: a közbizalom letéteményesének, ez eredményes bizonyágtétel már nem is pozitív, hanem ellenkezőleg már csak negatív irányban váltotta ki a maga visszahatását.

Az intézmény becse és értéke ugyanis már csak azon vonatkozásban ismertetett föl és sajnosan honoráltatott is, hogy tulajdonképen csupán a kezdet nehézségei okából területileg nagyobb ügykört nyert közjegyzői állások dus jövedelmeket biztosítanak azok betöltői javára, s így mint ilyenek különösen alkalmasak arra, hogy azok idegen kielégítési érdekek kiaknázási alapjául szolgáljanak s hogy ezen is felül tápot nyerhessen az oly felfogás is, mintha közjegyzői intézményünk nem továbbfejlesztendő, hanem inkább csak továbbra is megtűrhető jogintézménynek volna tekintendő. Az intézmény decentralizálása ennek folytán már csak annyiban valósulhatott meg, hogy a tárgyi előfeltételeket teljesen nélkülöző, csak mesterségesen keresztülvitt megosztások okszerű folyamánként egyre nagyobb a száma az oly közjegyzői állásoknak, amelyek arra sem elégségesek, hogy azok a tisztességes megélhetést biztosíthassák az azokra kinevezettek javára. Már pedig hányan vannak a sorainkban olyanok is, akik szerényke állásukat már csak deresedő fejjel érhették el!

Nyilván tehát a reorganisationak e fennforgó bajoknak egészen a gyökeréig kell visszanyulnia s végzetes hiba volna azt hinni, hogy ehhez a közjegyzői díjtételeknek egyszerű fölemelése is elégséges. A közjegyzői tevékenységnek végrevalóhára bele kell kapcsolódnia ereje teljével abba az alkotó munkába, amit az egyes jogi érdekeinek kielégítése a jogszolgáltatástól megkíván.

(Folyt. köv.)

A férj özvegyi joga.

(Az idevágó joganyag összeállítása.)

Írta: Dr. Sterner Artur, trencsényi királyi közjegyzői helyettes.

I. Nem lehet tisztára csodabogár — mint sokan első hallásra könnyen hihetnék —, mert a Tervezet (= T.) úgy első, mint második szövegének indokolása, valamint a bizottsági szöveg (= Bsz.) is említést tesznek róla. Igaz, hogy csak negatív alakban: mind-

két indokolás tagadja a férfi özvegyi jogának jogosultságát, jogrendszerünkbe való beilleszthetőségét.

Az első szöveg 1816. §-ához való indokolás még részletebben, szinte udvariasabban szól a kérdéshez: „Etikai szempontból nem látszik ajánlatosnak, hogy azok az özvegyi jogosítványok, melyeket a nő élvez, a férj javára is kiterjesztessenek. A kiterjesztés ugyanis nem egyezik meg a férjnek a családban elfoglalt állásával; s az önérzet, a férfiasság rovására esik az, ha a férj élet-exisztenciáját a felesége vagyonára alapítja. Etikai szempontból tehát fölötte kifogásolhatónak tűnik fel, hogy a férfi, ki arra van hivatva, hogy a családnak feje és támasza legyen, a felesége utáni „özvegyi jog“-ával kívánja magát biztosítani. Jogi szempontból sem indokolható a kiterjesztés. A férjet nő részéről tartás nem illeti. Az özvegyi jog pedig tulajdonképpen nem egyéb, mint a tartási kötelezettségnek halál esetére szóló egyenértéke. Mivel azonban a férj a nőtől tartást nem követelhet: nincsen jogi alapja annak sem, hogy az özvegyi jog reá is kiterjesztessék.“

Míg az első szöveghez való indokolás így etikai és jogdogmatikai részletező magyarázatával maga is megengedni látszik azt, hogy ezzel a magyarázattal szemben egy másik, ellenkező, vagy részben eltérő magyarázat üthesse fel a fejét, addig a második szöveg 1553—1558. §-aihoz való indokolás sokkal nyersebbül, szinte vitát kizáróan állapítja meg: „Az özvegyi jognak a férjre való kiterjesztését a T. nem tartotta időszerűnek s e tekintetben is a mai jogot tartotta fenn, mely népünk családjogi felfogásának leginkább megfelel.“

A második szöveg indokolása — mint látjuk — csak az etikai szempontból indul ki és ebből is csak inkább általános utalások (időszerűtlen, nem felel meg a magyar nép családjogi felfogásának) alakjában. Ellenben a jogdogmatikai szempontot teljesen nélkülözi. Jól megjegyzendő azonban, hogy a II. T. indokolása is ugyanakként fogja fel az özvegyi jog alapját és létindokát, mint az I. T. indokolása, midőn előzően azt mondja, hogy az özvegyi jog rendszere „biztosítja azt, hogy az özvegy ugyanabban a vagyoni helyzetben maradjon, mely őt férje életében is megillette és hogy se több, se kevesebb ne jusson neki, mint amennyit illendő ellátása megkíván.“

Az etikai szempontra való kitérést egyelőre mellőzve, az indokolásokat szerkesztő jogtudósaink átfogó és profundus tudása iránt

való minden mély tiszteletem mellett is, nehéz észre nem venni, hogy a férfi özvegyi joga kérdésében a tervezetekben lefektetett jogi dogmáknak a tervezetek egész rendszerén keresztül való következetes és feltétlen keresztülvitelében és az idevonatkozó elveknek a családjog — és a komplementär örökjogban való azonos alkalmazásában mindkét tervezet bizonyos szakadozottságot mutat.

Az I. T. örökjogi része nagytudású szerkesztőjével szemben határozottan rosszul esik megállapítanom, hogy a „férjet nő részéről tartás“ igenis már az I. T. szerint is megilleti. Az I. T. 100. §-a szerint ugyanis: „Férjét tartani a feleség akkor köteles, ha a férj erre vagyonhiány és keresetképtelenség okából nem képes.“ Tehát az elvet — mint látni fogjuk, a II. T.-ben foglaltnál szűkebb terjedelemben — már az I. T. kimondta családjogi részében. Hogy miért nem vonta le ugyanezen tervezetnek örökjogi része ezen elv kongruens örökjogi következtetéseit, azt tovább kutatni nem akarom.

Ez történt 1900-ban.

Az 1913-ban megjelent II. T. 30. §-a tovább megy: „Amennyiben a férj saját vagyonából és keresményéből nem tarthatja el magát, felesége köteles őt közös háztartásban polgári állásához, de a nő vagyonához és keresőképességéhez mérten illendően eltartani.“

A lényegben ugyanígy kívánja ezen elvet törvénybe iktattatni a Bsz. 27. §-a: „Amennyiben a férj nem képes maga-magát eltartani, — felesége köteles őt közös háztartásban polgári állásához, de a maga vagyonához és keresőképességéhez mérten illendően eltartani.“

A nemeknek éppen a nők által annyira követelt és legtöbb vonatkozásában annyira igazságosan és jogosan követelt egyenjogúsításának és ezen követelés nálunk inkább csak társadalmi téren, de fejlettebb államokban már jogintézményesen való fokozatos megvalósításának mai korszakának kellős közepén szerkesztett magánjogi törvénytől más elvnek a proklamálását, mint a II. T. 30. §-ában, illetve a Bsz. 27. §-ában foglaltét, nem is lehetett elvárni. Hiszen a jogokkal mindenütt és mindig karöltve kell járniok a köteleességeknek is, és ha a női nemnek igazságos, indokolt, bár maga a természet által örök időkre létesített okokból soha abszolúttá nem válható egyenjogúsítása, mint a nemeknek a családon, társadalmon és államon belül való viszonya történeti

kialakulásának utolsó, legmagasabbrendű fázisa előtt, nem mint kellemetlen kényszerűség, de mint magától értetődő evolúciós jelenség előtt szívesen hajolunk meg —, ebből másrésről önként következik, hogy a nőnek a jogokban való térfoglalásával arányosan, az eddig kizárólag a férfi által „fedezett” gazdasági jellegű családon belüli kötelességeknek egy részét is adott esetben a nőnek kell átvállalnia. Ezért igen messzemenő, rendkívüli horderejű a II. T. 29. §-ában, illetve a Bsz. 26. §-ában foglalt ama parancsoló rendelkezés, mely szerint: „A feleség köteles a közös háztartásban házi munkákat végezni és férjét keresetében közremunkálással támogatni, sőt köteles (sic!) önállóan is keresni, amennyiben életviszonyaik mindezt így kívánják.”

Tanulságos dolog a II. T. 30. §-ához való ministeri indokolásnak lapozgatása is. Szó szerint: „Amint a férj mindenét köteles feleségével megosztani, hogy mindketten illendően megélhessenek, ugyanígy a feleségnek is meg kell osztania a magáét férjével, amennyiben ez önmagát eltartani képtelen.” Továbbá: „A feleségnek feltételes férjtartási kötelessége arra az esetre, ha és amennyiben a férj saját vagyonából és keresményéből nem tarthatja el magát, a házásélet erkölcsi természetéből okszerűen következik.”

Quae mutatio rerum! 1900-ban a kodifikátor etikai szempontból még fölötte kifogásolhatónak, az önérzet, a férfiasság rovására esőnek találta, ha a férfi a felesége vagyonából — magyarul mondva — valamit elfogad, 1913-ban pedig a kodifikátor egyenesen a házásélet erkölcsi természetéből okszerűen következőnek mondja, hogy a reászoruló férjet a segítésére képes házastársa támogassa. A II. T. azonban még szintén következtelen önmagához, mikor ilyen praemisszák után: 1. kimondja a nő feltételes férjtartási kötelezettségét, 2. a nő özvegyi jogának alap gondolata és indoka az a kíváncsi, hogy az özvegy ugyanabban a vagyoni helyzetben maradjon, mely őt férje életében is megillette — nem terjeszti ki a férj javára a neje által életében nyújtott eltartási kötelezettséget a nő örököseire is. Ennek a kimondását a Bsz. 1561. §-a tartotta fenn magának: „Az örökhagyó férjét özvegyi jog nem illeti. Az eltartás kötelezettsége azonban, mely a feleséget a férjjel szemben a 27. és 28. §§ értelmében terheli, a feleség halálával nem szűnik meg. Terheli a feleség hagyatékát akkor is, ha az eltartás előfeltétele csak halála után áll be. Stb.”

A Bsz. 1561. §-ának ezen félre nem érthető, nem magyarázható, kategorikus kijelentése igen bölcs és előrelátó és par excellence humanus intézkedés és a II. T.-nek e kérdésben való tapogatózó félénkségével szemben a maga erőteljességével minden kétely eloszlatására alkalmas. Mert igaz ugyanis, hogy általános magánjogi elv, hogy a tartási kötelezettség a tartásra kötelezett örököseire a tartás minden egyéb neménél eddig is, ipso iure átszállott, de igen féltő, hogy a feleség férjtartási kötelezettsége újszerűsége és „modernsége” folytán bíróságaink sok esetben — legalább kezdetben — erősen tartózkodtak volna a férjtartási kötelezettségnek a nő örököseire való kötelező, magától értetődő áthárításának ítéleti kimondásától. Hogy a törvényhozó is tartózkodott ezen visszás állapot bekövetkezhetésétől, azt mindennél élénkebben illusztrálja a Bsz. 1561. §-ának minden veszélynek elébe vágó, határozott és világos szövegezése.

Az 1916-ban közrebocsátott bizottsági szöveg tehát végre mégis betetőzte az alapelvől logikusan folyó gondolatsorozatot. Mert ha a házasság erkölcsi természetéből helyesen következik, hogy az erre képes nő reászoruló férjét élők között illő eltartásban részesítse, egészen érthetetlen, sőt feltűnően igazságtalan volna, hogy ugyanez az anyagi biztosítottsága a férfiúnak házastársa halálával egy csapásra megszűnjék és a mi sok jó öreg és saját hibáján kívül reászoruló vidéki paraszt Learünk egészen az örökösök kénye-kedvének legyen kiszolgáltatva, egészben ettől függjön. Igaz, hogy itt van a végrendekezés lehetősége a nő részéről férje javára, de a tapasztalat és a statistika igazolják, hogy végrendelet csak az esetek túlnyomó kisebb részében készül és hogy mit jelent végrendelet hiján igen sokszor, talán legtöbbször az, hogy a vagyontalan, elaggott, tehetetlen apa teljesen az örökösök kénye-kedvének van kiszolgáltatva, azt, annak sötét és bántó kulisszatitkait senki nálunknál, közjegyzői foglalkozást űzőknél jobban nem tudhatja, hiszen ilyenkor rendszerint a közjegyző az a magas és pártatlan erkölcsi fórum, akihez a szerencsétlen szülő panaszával és segélyért fordul.

Igaz ugyan továbbá az, hogy a gyermekek (II. T. 148. §), esetleg más rokonok (uo. 151. §) a hátramaradt reászoruló férjet törvény erejénél fogva megfelelően eltartani kötelesek, igaz végül az is, hogy a II. T. 189. §-a szerint — a mai jogállapottal egyezően — az atya törvényes kiskorú gyermeke vagyonához tar-

tőző tárgyak hasznairól számadással — szabály szerint — nem tartozik és a vagyon állagáról csak a kezelés megszűntekor köteles a gyermekeknek számot adni; de vajjon — az eltartás esetében — miért nyujtsuk a hátramaradt férjnek a kegyelemkenyér keserű és rendszerint sovány falatjait, mikor az ő családon belüli állásának valóban sokkal inkább, sőt egyedül az felel meg, ha törvényadta jogánál és nem megalázó zsebpénzelések alakjában részesedhetik neje hagyatékának hasznaiban, a második esetben — a vagyongazdálkodói jogból folyó szülői haszonélvezet esetében — pedig ezek az aranjszép napok a gyermek nagykorúsága elértéek pillanatában ismét csak hirtelen, egy csapásra megszűnnek és a rendelkezésre jogosult apából ismét csak a gyermekére reászoruló ballaszt válik, ki alamizsnát kér. Természetesen könnyen elképzelhető az az eset is, hogy az apa gyermeke kiskorúságának utolsó éveiben jutott csak a vagyongazdálkodáshoz és szülői haszonélvezetbe és akkor az atya vagyoni függetlensége — feltéve persze, hogy a feleség hátrahagyott vagyonából ennyire futotta — igazán csak ideig-óráig tartott.

(Bef. köv.)

Tanuvallomásoknak közjegyzői okiratban való felvétele.

Abból az alkalomból, hogy az igazságügyministerium a kamarákhoz intézett leiratában kimondotta, hogy a tanuvallomásokat tartalmazó nyilatkozatok közjegyzői okiratban fel nem vehetők, Horthy István kartársunk foglalkozott — e lapok utóbbi számában — ezzel a kérdéssel a jogegység érdekében, polemizálva ismertette a két kamara különböző álláspontját — pro és contra — amely szerint az egyik kamara a ministeri leirat ellenére is fenntartotta ellentétes álláspontját, míg a másik kamara a ministeri leirat álláspontját magáévá tette és azt ily értelemben közölte tagjaival.

A kérdés közérdekű és aktuális, gyakorlatomban is fordult elő több hasonló eset, és így annak tisztázását jogi szempontból kívánatosnak tartom.

Szerintem a ministeri leiratnak igaza van.

A kérdés elbírálásánál a közjegyzői hatáskörből indulok ki, mire terjed ki? A közjegyzőnek hatásköre kiterjed az 1886:VI.

t.-cz. 20. §-a szerint — a többek közt — közjegyzői okiratok felvételére. Mi lehet a közjegyzői okirat tárgya? A közjegyzői okirat tárgya *ügylet* lehet — amely jogi vonatkozással bír — erre utal az 1874:XXXV. t.-c. 59. §-a, amely szerint ügyelni kell a közjegyzőnek, hogy az *ügylet* a törvénnyel ne ellenkezzék. Minthogy pedig a tanuvallomást tartalmazó nyilatkozat *ügyletnek* nem definiálható, kétségtelen, hogy a tanuvallomás közjegyzői okirat tárgya nem lehet, közjegyzői okiratba nem foglalható.

Mindazonáltal tegyük fel, vagyis tehát feltéve, de meg nem engedve, hogy az *ügylet* fogalma kiterjeszhető a tanuvallomást tartalmazó nyilatkozatra, az ily nyilatkozat akkor sem foglalható közjegyzői okiratba azért, mert az így felvett közjegyzői okirat bizonyító erővel nem bír, vagyis nincsen joghatálya.

Perjogi elv, amelyet az újabb perrendtartás is követ 9-ik fejezetében, hogy a bíróságok csak az előttük felvett s esküvel megerősített tanuvallomásokat vehetik figyelembe az ítélet meghozatalánál — így tehát a közjegyzői okirat, mint bizonyítási eszköz teljesen alkalmatlan és hatálytalan — ami különben már a dolog lényegéből és természetéből is következik, mert az oly tanuvallomás, amelyet nem a teljes felelősség tudatában és nem a tanuvallomás jogi következményeinek számbavétele mellett tettek, perdöntő befolyással az ügy elbírálásánál nem bírhat, akár egyezik a per egyéb adataival, amely esetben felesleges és ez okból is mellőzendő, akár nem egyezik, amikor bizonyító erő hiányában figyelembe nem jöhet.

Arról azonban szó sincs, hogy szabálytalanság vagy pláne fegyelmi eset volna, ha ily tanuvallomásokat közjegyzői okiratba foglalunk, de alkalmazzuk a szokásos figyelmeztetési záradékot, minthogy a közjegyzői okirat felvételét kizáró ok csak egy van, ha t. i. az *ügylet* a közrend vagy közérkölciségbe ütközik.

Dr. Keczer Ákos,
mezőkövesdi kír. közjegyző.

Az évkönyv sorsa.

A mai napig 152 közjegyző rendelte meg az évkönyvet. A megrendelők közül mintegy 30-an a statisztikai adatok nélkül küldték be a megrendelőjegyet.

Természetes, hogy a kiadó nem hajlandó a megrendelések ily csekély száma mellett az Évkönyv szedéséhez hozzáfogni.

Vajjon mi lehet az oka annak, hogy mintegy 170 kir. közjegyző az évkönyv iránt érdeklődést egyáltalán nem mutat.

Vagy bizalmatlanság a kiadni szánt mű tartalmával és értékével szemben, vagy teljes közönyösség az intézményt érintő munkával szemben.

Az előbbi esetben figyelembe veendő lenne, hogy az évkönyv célja mindenekelőtt egy naptár pótlása. Ha semmi más az évkönyvben nem lenne, mint az ismert jogi szaknaptárakban, a speciális közjegyzői vonatkozású részzel bővítve, az esetben is közvetlen gyakorlati értéke a közjegyzők szempontjából feltétlenül nagyobb, mint a többi jogi szaknaptaré. A speciális vonatkozású naptárrész összeállítása pedig nem valami nagyobb szellemi munka. Nem szükséges más hozzá, mint gyakorlati érzék, s igyekezet arra, hogy a praktikus szempontok az egész évkönyvön végighúzódnak megvalósuljanak. Amikor erre a szorosán vett naptárrésze a minták a többi jogi szaknaptárban megvannak, a közjegyzői szaknaptárrész helyes és praktikus elkészítése miatt az aggodalomra, a kétségeskedésre igazán nincs ok.

A szorosán vett naptárrészen túli tartalom értéke tekintetében a garancia abban van, hogy a közjegyzői kar vezető és hozzáértő egyéniségeiből fognak felkérni és kikerülni a kar érdekét minden szempontból megtárgyaló egyes cikkek megírói. A tartalom már előzetesen is ismertette volt vázlatosan a Kir. Közjegyzők Közlönyének előző számaiban. Részben szoros értelemben vett előjegyzési naptárt nyújtana az évkönyv, sokoldalú gyakorlati útmutatóval az adó-, bélyeg- és egyéb illeték, katonai házassági eljárás, legújabb jogforrások, stb. területéről, részben a statisztikai adatok összeállításával az intézmény jelen helyzetének hű képét adná, végül összefoglalóan ismertetné mindazon reformeszméket, melyek megvalósulásra várnak a szervezet, az eljárások, a díjkérdés s különösen a hatáskör során. Ekként az évkönyv tartalma a legközvetlenebbül gyakorlati vonatkozású, emellett az

egy-egy közjegyzők, közjegyzői székhelyek közelebbi megismerésére vezetne s egyik támaszát képezné konkrét adataival, szakférfiak tollából kikerülő cikkeivel az intézmény gyorsabb ütemű továbbfejlődésének.

Az ár kérdésével nem foglalkozom sokat; nem képzelhető el, hogy a 12 koronában megállapított ár a meg- vagy meg nem rendelést valamely irányban befolyásolhatná. Az összes hasonló naptárak 9—12 korona közötti árban fognak megjelenni. Az évkönyv 12 koronában megállapított ára a kiadónak honorálandó, készséges előzékenységet jelenti, amit különösen méltányolnunk kell akkor, ha arra gondolunk, hogy terjedelmes szöveg nyomására vállalkozott dacára annak, hogy esetleg 250 példány vételárával kell beérnie. Mindenesetre ezt azon reményben tette, hogy az évkönyv első évfolyamával nem záródik le annak élete.

Az a körülmény, hogy a statisztikai adatok közlését is kértük, ugyancsak nem volt ok a meg nem rendelésre, mert aki jóindulatú támogatását nem akarta megvonni az évkönyvtől, megrendelte azt a statisztikai rovatok kitöltése nélkül. Igaz, hogy ekként hiányos lesz a statisztikai kimutatás, azonban azon biztos hitben voltunk, hogy a statisztikai adatokat más úton is megszerezünk, vagy azokat ismételt kérésre már most, vagy az évkönyv második évfolyamánál önként is közölni fogják, miután természetes, hogy a statisztikai adatok közlése káros hatást semmiféle irányban és szempontból sem jelenthet. Mutat erre azon tény is, hogy a budapesti s a legnagyobb vidéki irodák tartózkodás nélkül beküldték a kért adatokat.

Az igazságügyi ministeriumban 1917. év elején készséggel rendelkezésünkre bocsájtották a meglévő összes statisztikai adatokat. Azonban, sajnos, azoknak nem vehettük hasznát, egyrészt miután a személyi adatok teljesen szétszórtan, minden egységesítés nélkül fekszenek az irattárban, s azoknak összeszedése a rendelkezésre álló időre tekintettel nem állott módunkban, másrészt miután az együtt lévő adatok közül a kamarai kimutatások legtöbbje az utóbbi évekből hiányzott, a meglévő néhány kimutatás hiányos s célunknak alig megfelelő volt; a helyettesekről pedig rendszeres kimutatás egyáltalán nem volt feltalálható. Mindenesetre elszomorító állapot, hogy igazságügyministeriumunkban több évtizedes intézményünkre vonatkozó összes adatok egységesen, rendszeres évi kimutatással fel nem találhatók.

Az évkönyvvel szembeni érdeklődés hiányát azonban a kir. közjegyzők nagy csoportjának az intézménnyel szembeni közönyösségére vezetem vissza. Nem mi vagyunk az elsők, akik erre reámutatnak. Legfeljebb a díjskála kérdése talán még az, ami sokakat még emótióba tud hozni, azonban a közvetve anyagi és erkölcsi érdeket előmozdító társadalmi szervezkedés iránt, az egyes institúciók fejlesztése, a helyettesek sorsa és helyzete, a közjegyzőség eszményének és intézményének a többi jogi intézmény fejlődésébe bővülő hatáskörrel való szerves beilleszkedése, az intézmény evidenten közérdekű súlyának illetékes felső tényezők előtti állandó és nyomatékos képviselése iránt a közjegyzők apatikus közönyt tanúsítanak évtizedek óta s csak néhány igen tiszteletreméltó kir. közjegyző nevéhez fűződik a fejlődés lassú folyamata.

Pedig vigyáznunk kell nagyon! Széttétekintve, mindenütt a demokratikus fejlődés eszmekörét látjuk érvényesülni. A közjegyzői hatáskört bővíteni kell, hogy a korszellem, behatolva az ódon keretek közé, életképes, célszerű intézményre találjon, mely nemcsak subsidiarius, kiegészítő intézmény jellegével bírjon, hanem saját teremtő elve által meghatározott, a korszellem magaslatán álló, *egységes hatáskörben önállósított intézmény* legyen. Mindenfelé testületek erőteljes szerveződését látjuk, komoly megfontolással készülve az új időkre. Imponáló a kör- és községi jegyzők szervezkedése. Reámutatunk a bírák és ügyészek szervezkedésének törvényhozási úton elért eredményére. Le ne maradjunk, félre ne álljunk a küzdelemből, mert eltípor bennünket intézményestől az új élet mindent elérő árja.

Az évkönyv együttműködést jelentene; symboluma lenne az egybefoglalt közjegyzői statusnak; közvetlenül közös érdeket szolgálna a gyakorlat s a közeljövőben megvalósulásra váró sürgős reformok terén.

Annyi munka és több oldalról jött önzetlen igyekezet és áldozatkészség után az évkönyvnek meg nem jelenése a közönynek, a kishitűségnek pozitív jele lenne.

Amennyiben ezen *utolsó felhívásunk* is eredménytelen lenne, a Kir. Közjegyzők Közlönyének legközelebbi számában bejelentjük, hogy a Közjegyzők Évkönyve a közjegyzők érdeklődésének hiánya és részvétlensége folytán nem jelenhetett meg.

A kiadóval történt megállapodás folytán *legkésőbb augusztus hó végéig* kérjük, esetleg levelező lap útján, vagy a szétküldött megrendelőjegyeken az előzetes *megrendelés elküldését* „Kir. Közjegyzők Évkönyvének Szerkesztősége, Győr“ címre. Ismételem, ha az ügyforgalmi adatok közlése bárkinek kényelmetlen lenne, annak mellőzésével is elküldhető a megrendelés. Pénzösszeg csak az évkönyv elküldése ellenében fizetendő, *előre semmiesetre se küldendő*, mert visszautaltatik.

Külön névre szóló megrendelési felhívást nem küldhetünk ismételve szét, miután a kiadó annak szedésére most már nem hajlandó. Reméljük azonban, hogy erre nincs is szükség, s hogy örömmel jelenthetjük a Közlöny legközelebbi számában, hogy a 250 megrendelés együtt van.

Dr. Kepes János

budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

Felsőbirósági határozatok.

Hagyatéki eljárás.

87. Az 1894. évi XVI. t.-cz. 85. §-ának második bekezdése nem hagy fenn semmi kétséget aziránt, hogy az örökösödési eljárás során vitássá tett végrendelet aláírójának kérdését a perenkívüli eljárás korlátai között lehető mérlegelés mellett a hagyatéki bíróság is vizsgálni tartozik akkor, amikor azt a perre utasítandó ítélet perbeli állásának meghatározása szempontjából a törvény említett rendelkezése szükségessé teszi. De viszont ebből az is következik, hogy a hagyatéki bíróság feladata ebben a tekintetben nem terjedhet túl annak megállapításán, vajjon a végrendelet megfelelő-e amaz anyagi kellékeknek, melyeket a törvény az örökösödés által igénybe venni kívánt végintézkedési mód tekintetében az alaki érvényesség feltételei gyanánt előír. Minthogy ebben az esetben a harctéren hősi halált halt örökösödő által az előzőleg kihirdetett általános mozgósításra való hivatkozással kiváltságos végrendeletként Budapesten 1914. évi augusztus 1. napján tett végintézkedés egész tartalmából kivehető, hogy örökösödő a két végrendeleti tanu egyikének tollba mondott és végakarátának kijelentett okiratot mindkét tanu előtt — tehát együttes jelenlétükben — aláírta, s ekként ez az okirat a perenkívüli meg-

ítélés szempontjából, mint kiváltságos végrendelet az 1876. évi XVI. t.-cz. 29., 30. és 5. §-ában meghatározott alaki kellékekkel felruházottnak látszik, ennél fogva az elsőbíróság az 1894. és XVI. törvényczikk 85. §-a második bekezdésének megfelelően rendelkezett akkor, amidőn az ági öröklés címén igényt támasztó törvényes örökösöket utasította perre kiskorú L. I.-nal szemben úgy a végrendelet érvényességének, mint az ági öröklés és annak terjedelme kérdésében (Budapesti kir. törvényszék mint felfolyamodási bíróság 21. P. 712/1917. sz.)

Telekkönyvi rendtartás.

88. A tkvi rend. 72. §-a csak abban az esetben nyerhet alkalmazást, amikor az ingatlan, melyre valamely bejegyzés kieszközlése céloztatik, az örökhagyó, vagy örököse nevében áll; a közszeremény jogcímén bejegyzett özvegy azonban a közszereményre vonatkozóan az örökhagyó örökösének nem tekinthető. Az a kérdés, hogy az özvegy a közszeremény címén férje után nevére került ingatlanjuttalékból és annak haszonélvezetéből a férj, mint a szerzést eszközölő házastárs adósságának kielégítésére, illetve ennek türéseire kötelezhető-e? a perenkívüli uton el nem dönthető. (Curia 1917. május 22. P. K. V. 2915.)

*

89. A törlési perben hozott, valamely nyilvankönyvi jog kitörlését elrendelő jogerős ítélet a tkvi rend. 84. §-a értelmében magában is oly okirat, melynek alapján a jog kitörlése elrendelendő. Az állandóan követett birói gyakorlat szerint, a törlésre alkalmas okira szükséges bélyegköltség a felek egymásközti viszonyában ellenkező kikötés hiányában a törlést szorgalmazó adóst terheli. (Curia 1917. május 22. R. P. V. 1982. sz.)

*

90. A kamatozó követelés telekkönyvi bejegyzésének esetében, a jelzálogjog a tkvi bejegyzés által önként kiterjed a kamatozó tőkének az 1881. évi LX. t.-cz. 192. § a) és b) pontjában megjelölt kamata biztosítására is, akár van a tkvi bejegyzésben a kamatozás és a kamatláb kitüntetve, akár nincs. Nem kamatozó tőkekövetelésre azonban ez a jogszabály alkalmazást nem nyerhet, azaz a jelzálog tulajdonosa, ha egyszermind nem személyes adós is, a jelzálogul szolgáló ingatlanra telekkönyvileg be nem jegyzett kamatért nem felelős. (Curia 1917. május 10. R. P. V. 4539. sz.)

*

91. A tkvi intézménynek jogi természetéből, melynek lényegesebb eleme a nyilvánosság és közhitel, csak az következik, hogy a telekkönyv a forgalom és hitel érdekében azoknak irányában, akik a telekkönyvben bizva kötnek jogügyletet, biztosítékot nyújtson arra nézve, hogy a telekkönyv tartalma teljes és helyes, vagyis hogy az ott foglalt bejegyzések tartalma való és az ingatlanon más jogok, mint amelyek be vannak jegyezve, fenn nem állanak.

A jelzálogos hitelezők tekintetében tehát eme biztosítékot a telekkönyv abban az esetben nyújtja, ha a hitelezés a telekkönyvbe bejegyzett, vagy legalább egyidejűleg bejegyzendő jelzálogjoggal szerzendő biztosítás mellett történik, avagy a jelzálogjog tkvi bejegyztetése a hitel nyújtásakor a hitelező és adós között megállapodás tárgyává tétetett.

Ily esetben kétségtelenül ellenkeznek a tkvi közhitellel és az ezen alapuló bizalommal, ha a jóhiszemű szerző nyilvankönyvi joga a telekkönyvből ki nem tűnő jogok alapján megtámadható volna.

Nem áll azonban ellentétben a telekkönyv említett jogi természetével a felebbezési bíróság által az ujabban erre nézve már megállapodott birói gyakorlat szerint is követett az a jogi álláspont, hogy azokkal a jogszerzőkkel szemben, akik nem a forgalom útján, illetve jogügylet által szerzik nyilvankönyvi jogaikat, tehát azokkal a jelzálogos hitelezőkkel szemben, kik nem a tkvi bejegyzéssel nyerendő biztosítékra való tekintettel hiteleznek, hanem arra való tekintet nélkül nyújtottak hitelt és utóbb csak egyoldalulag keresnek tkvi biztosítást és veszik igénybe az evégből a törvény által engedett módokat, — a telekkönyvnek a tényleges jogi állapottal való meg nem egyezése érvényesíthető.

Míntehogy tehát az előadottak szerint is a másodbíróság által kiinduló pontjának megokolására felhozott indokoknál fogva helyes a felebbezési bíróságnak az a jogi álláspontja, hogy a fennforgó esetben alperesnek a jelen per útján töröltetni célzott jelzálogjogának érvényessége szempontjából alperes jó- vagy rosszhiszeműségének kérdése nem döntő; annál fogva a jelen perben csak azt a kérdést kell vizsgálni, hogy a felperes által képviselt kiskorú a kereseti ingatlanra vonatkozó jogát az alperes, mint jelzálogos hitelező jelzálogjogát megelőzőleg szerezte-e meg?

Az 1877. évi XX. t.-cz. 20. §-ának c) pontja értelmében oly jogügylet érvényéhez, amellyel az atyai hatalom gyakorlatában levő apa, a kiskorú részére ingatlant kíván szerezni, gyámhatósági jóváhagyás szükséges ugyan, mely nélkül a jogügylet semmis, a jogügyletet azonban mégis a szerződő felek és pedig a kiskorú részéről annak törvényes képviselője köti meg, a jogügylet tehát, amennyiben a gyámhatóság jóváhagyása bekövetkezik, hacsak a jóváhagyás nincs valamely feltételhez vagy korlátozáshoz kötve, abban a jogi helyzetben létrejönnek tekintendő, amelyben azt a

szerződő felek, t. i. a kiskoru törvényes képviselője és a vele jogügyletet kötő fél létesítették, vagyis helyes az az álláspont, hogy a gyámhatósági jóváhagyás rendszerint visszahat a szerződés megkötésének időpontjára s ebben a részben nem tesz különbséget az, hogy a szerződés megkötésének ideje a szerződő felek egymás közötti viszonyában, vagy harmadik személlyel szemben állapítandó-e meg?

A jelen esetben pedig meg nem támadottan azt állapította meg egyezően az elsőbírósággal a felebbezési bíróság, hogy felperes, mint kiskorú Sz. leányának törvényes képviselője, W. A.-al a kereseti ingatlanra vonatkozó vételi szerződést 1913. évi nov. hó 11-én írásba foglalt szerződéssel kötötte meg s az az ingatlanak nyomban történt birtokbavételével foganatba is ment s utóbb 1915. évi márczius hó 20-án a gyámhatóság által jóváhagyatott. Másrészt pedig hasonlóképen meg nem támadottan azt állapította meg a felebbezési bíróság, hogy alperes a jelen per útján megtámadott jelzálogjogot váltók alapján az 1915. évi jan. hó 10-én a tkvi hatósághoz beadott kérvénnyel jegyeztette elő.

Alperes jelzálogjog szerzésének időpontja tekintetében pedig egyedül az erre vonatkozó kérvénynek a tkvi hatóság iktató hivatalába való beérkezése az irányadó, nem pedig az alperes és adósa között létrejött hitelezési viszony kezdetének ideje, mert eme viszonyból kifolyólag a követelés az annak biztosítására szolgáló jelzálogjog nélkül keletkezett s ilyen nélkül önmagában is fennállhatott, viszont a jelzálogjog, bár az azzal fedezett követelésnek járuléka külön és csak utólag is keletkezhetik s a megállapított tényállás szerint a fennforgó esetben így is keletkezett azáltal, hogy alperes a tkvi rendelet 88. § b) pontja alapján a jelzálogjogot egyoldalulag és utólag előjegyeztette.

Nem sértett tehát jogszabályt a felebbezési bíróság azáltal, hogy a felperes által képviselt kiskorúnak a kereseti ingatlanra vonatkozó jogát az alperes részére bejegyzett jelzálogjogot megelőzőleg szerzettnek tekintette és annak, mint olyannak, mely nem a telekkönyv közhitelességébe vetett bizalom alapján létesült hiteltől keletkezett követelés fedezetéül alperes egyoldalú tényével vétetett igénybe, kitörlését alperes rosszhiszeműségének vizsgálata nélkül is elrendelte. (Curia 1917. május 31. P. V. 241. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

92. *A m. kir. Curia jogegységi tanácsának 17. számú polgári döntvénye.* (Vonatkozással a m. kir. Curia-nak a Polgári Jogi határozatok Tárába felvenni rendelt 74/1898. I. G. sz. elvi jelentőségű határozatára és a Ppé. 70. § 1. pontjára)

Az a hitelező, aki követelését a kötelesrészre jogosult adóstól egyéb módon be nem hajthatja, követelésének a kielégítése végett

az adós részéről nem igényelt kötelesrészt nem érvényesítheti, ezzel kapcsolatosan tehát meg sem támadhatja az adós kötelesrészét sértő végrendeletet vagy ajándékozást azon az alapon, mert a kötelesrészre jogosult az örökösökkel, illetve a megajándékozottakkal a hitelező megkárosítása végett összejátszott, vagy mert a végrendeleti intézkedéssel, illetve az ajándékozási üggyel az adóst szintén azért mellőzték, hogy a hitelező elől a kielégítési alapot elvonják.

*

93. *A m. kir. Curia jogegységi tanácsának 16. számú polgári döntvénye.* (Vonatkozással a m. kir. Curia 3099/1911. P. számú és a budapesti kir. törvényszék mint felebbviteli bíróság 21. P. 4505/1916. ügyszámu ellentétes határozataira.)

Abban az esetben, ha a Vn. 6. §-ának első bekezdésében említett valamely személy lakháznak a saját részére építése vagy megvétele végett lakpénzének lekötésével közokiratban fizetési kötelezettséget vállalt és az ebből eredő követelésnek behajtása végett a kötelezettnek lakpénzét lefoglalták, ezt követőleg pedig lakpénzére más hitelező lakbérkövetelés fejében vezetett végrehajtást, ennek a lakbérkövetelésnek az idézett törvényhelyen alapuló követeléssel szemben nincs zálogjogi elsőbbsége.

*

94. Anyagi jogszabály ugyan, hogy a viszonyos rendelkezéseket tartalmazó közös végrendeletet az egyik házastárs halála után a túlélő házastárs sem meg nem változtathatja, sem nem módosíthatja, de ez a jogszabály csak akkor nyerhet alkalmazást, ha a közösen végrendelező házastársak külön rendelkezési szabadságukat fenn nem tartották. (Curia 1917. január 24. P. I. 6963.)

*

95. Az örökösödési szerződést követőleg alkotott végrendelet hatályosságát azon az alapon, hogy a végrendelet az örökösödési szerződéssel ellentétes intézkedéseket tartalmaz, sikerrel csak a szerződő fél, vagyis az az örökös támadhatja meg, akinek halálesetre szerzett jogát sérti a későbbi keletű végrendelet.

A törvényes örökösnek azonban ezen az alapon a végrendelet megtámadására kereseti joga nincs, mert a végrendeletnek emiatt való hatálytalansága nem a szerződéses örökös jogainak érvényre jutását eredményezi.

Felpereseknek idevonatkozó panasza ebből az okból, az a további panasza pedig, hogy úgy az örökösödési szerződés, mint az ezt követőleg alkotott végrendelet azon az alapon is érvénytelen, mert mindkettő az örökösök és az alperes között fennállott

s házasságtöréssel is párosult ágyassági viszony folyománya lévén, a jó erkölcsökbe ütközik, azért alaptalan, mert a fennálló törvénykezési gyakorlat szerint az ágyassági viszony egymagában nem teszi erkölcsstelenné és így jogilag érvénytelenné az ily viszonyban élő feleknek egymás javára, vagy közülök az egyiknek a másik javára tett halálesetre szóló rendelkezését. (Curia: 4820/909., 2546/910 sz.) (Curia 1917. június 13. P. I. 2680.)

*

96. Állandóan követett bírói gyakorlatunk szerint az ajándékozás magánjogi természeténél fogva a betudási kötelezettséget rendszerint kizárja és az örökhatyó által megajándékozott leszármazó törvényes örökös az ajándékba kapott dolog értékének osztályra bocsátására csak abban az esetben kötelezhető, ha az örökhatyó a betudást kifejezetten elrendeli. (Curia 1917. ápr. 24. P. 1510.)

*

97. Az örökhatyó végrendeletének 2. pontjában a halála alkalmával hagyatékában található összes részvényeket és értékpapirokat a felperesnek hagyományozta.

A felebbezési bíróság kimondta, hogy sem a 43,000 koronáról kiállított kötelezvény, sem az 5500 koronáról kiállított takarékpénztári betéti könyv értékpapirnak nem tekinthető, s így azok a felperest a végrendelet alapján meg nem illetik.

A felülvizsgálati panasz alaptalan, mert az értékpapirnál magában a papirban van az érték, s a papir szerint kötelezett, a papir mindenkor birtokosával szemben teljesíteni köteles, a papir tehát nemcsak bizonyítéka a kötelemnek, hanem annak megtestesítője; az értékpapir fogalmának ezek az alkatelemei nincsenek meg a kötelezvénynél (adóslevélnél), mert ennél a kötelem független a papirtól, független annak birtokától, s a papir csak bizonyítéka a kötelemnek. A peres kötelezvény tehát mint nem értékpapir, a végrendelet alapján felperest nem illeti és közömbös, hogy a felperesnek jutott, a leltárban 12—18. t. a. felsorolt értékpapirokkal, részvényekkel együtt örökhatyó egy helyen tartotta.

Ami pedig a takarékpénztári betétkönyvet illeti, ennél sem magában a papirban van az érték, hanem ez is mint igazolási papir csak bizonyítéka a kötelemnek; figyelemmel azonban a betéti könyv jogi természetére, vizsgálni kell, hogy vajjon az örökhatyó nem tekintette-e azt a végrendelet megalkotásánál olyan értékpapirnak, amelyet felperesnek kívánt juttatni. Erre vonatkozóan a körülmények nem nyújtanak alapot arra a következtetésre, hogy az örökhatyó a betétkönyvet mint értékpapirt a felperesnek hagyta. De a végrendelet tartalmából sem lehet megállapítani, hogy az örökhatyó a betéti könyvet értékpapirnak

tekintette, s a felperesnek hagyta, sőt abból az ellenkező tűnik ki, mert a végrendelet 2. pontjában külön említi a részvényeket, külön az értékpapirokat, ami arra mutat, hogy az utóbbiak alatt csak azokat a birtokában volt értékpapirokat értette, amelyek az értékpapirnak fentebb kifejtett fogalma alá esnek, amelyek közé pedig a betéti könyv nem tartozik. (Curia 1917. május 2. P. I. 1547/1916. sz.)

*

98. Felperes alpereseket, mint néhai dr. F. M. örökösait vonta pörbe s kérte őket örökrészük erejéig 2200 korona bérhátralék és járulékból marasztalni. Ezen alperesek öröklötti vagyonát azonban csupán a keresethez C) a. csatolt átadó végzéssel igazolta, amely azonban azt tartalmazza, hogy az örökhatyó után tiszta hagyaték nem maradt, hanem maradt egy a „Viktória”-biztosító társulat által 10,000 koronáról az örökösök javára szóló életbiztosítási kötvény. Jogszabály, hogy az örökösök az örökhatyó tartozásáért csupán a tőle öröklött vagyon erejéig felelősek; már pedig a kedvezményezetteket illető életbiztosítási összeg hagyatéki vagyonnak nem tekinthető: ami az 1881. évi LX. t.-cz. 66. §-ának ama rendelkezéséből is kitűnik, hogy a kedvezményezettet illető életbiztosítási összeg a biztosított adósságai miatt végrehajtás alá nem vonható. E szabály akkor is áll, ha kedvezményezettekül a biztosított örökösai — habár minden közelebbi megjelölés nélkül — vannak megnevezve. (Curia 1917. május 30. P. IX. 1061. sz.)

*

99. Nem vitás, hogy elsőrendű alperes az 1914. évi február hó 10-ik napján elhalt férje B. Ö. hagyatékával szemben közszerzeményi igényt kívánt érvényesíteni.

Nyilvánvaló tehát, hogy az elsőrendű alperesnek ez a közszerzeményi igénye a másodrendű alperesnek (az örökhatyó és elsőrendű alperes házasságából leszármazó kiskorú gyermeknek) akár az örökhatyó által hátrahagyott végrendeleten, akár a törvényen alapuló örökösödési igényével ellentétben áll és ezt az ellentétet felperesnek — mint ügyvédnek — felismernie kellett már abban a pillanatban, amikor az elsőrendű alperestől állítólag a másodrendű alperes nevében és érdekében is adott megbízást kapta, és így tudnia kellett azt is, hogy ilyen ellentétes érdekű feleket egyidejűleg és egy és ugyanabban az ügyben, amelyben t. i. az érdekellentét fennforog, érvényesen nem képviselhet. Ennélfogva még akkor is, ha valónak fogadtatnék el az, hogy felperes a másodrendű alperes érdekében a kérdéses örökösödési ügyben való eljárásra feljogosító megbízást nyert volna, még pedig akár az elsőrendű alperes, akár a másodrendű alperes részére utóbb gyámhatóságilag kirendelt gondnok (1877:XX. t.-c. 30. §-ának a)

pontja) után ez a megbízatása — az elsőrendű alperes által kapott megbízás mellett — jogérvényes nem lehet, és így egy ilyen érvénytelen ügyletből származtatott követelés megítélhetésére anyagi alapon nem szolgálhat.

A felebbezési bíróságnak az a döntése tehát, hogy felperest a másodrendű alperes ellenében is támasztott ügyvédi díj iránti kérelmével elutasította, mindenképp helyes. (Curia 1917. május 8. P. III. 820. sz.)

*

100. Az utólagos házasságkötés a törvényes előfeltételek mellett önmagától, a szülők hozzájárulása nélkül, sőt akarata ellenére is törvényesít. Ezt a jogszabályt ismernie kellett az örök-hagyónak is, — következésképp azon az alapon, hogy ő az utólagos házasság törvényesítő hatásáról nem tudott, az ő tévedését megállapítani s e tévedés folyományaként az általa alkotott végrendeleteket érvényteleneknek nyilvánítani nem lehet.

A felperesnek az a további panasza pedig, hogy az örök-hagyó őt illetően is tévedett, mert azt hitte, sőt meg volt róla győződve, hogy az elmebeteg öröklésre képtelen, — a már felhozottakhoz képest azért nem helytálló, mert az elmebetegség az öröklési képességet nem zárja ki, s ezt tudnia kellett az örök-hagyónak is. (Curia 1917. május 1. P. I. 1533.)

*

101. Nem vitás és mint ilyen a felebbezési bíróság ítéletében meg van állapítva, hogy a számlabeli követelés, melyeknek fizetetlen része iránt felperes keresetét indította, frankban, vagyis külföldi pénzürtékben meghatározott tartozást képez.

Az ilyen tartozásnak belföldön való fizetése tekintetében rendelkezik a K. T. 326. §-ának második bekezdése akként, hogy a fizetés a teljesítés helyén a lejárat napján jegyzett árfolyam szerint országos pénznemben teljesítendő.

A dolog természetéből folyik, és mint ilyen nyilvánvaló, hogy a törvény most említett intézkedése azzal a hallgatóságos feltétellel állapítja meg a lejárat napján jegyzett árfolyam alapul vételét, hogy ekkor egyszersmind a fizetés is eszközöltetik. Következésképpen nem lehet ezt a szabályt alkalmazni és a lejáratkori árfolyamot alapul venni abban az esetben, ha az ilyen pénztartozás nem a lejárat napján, hanem jóval később fizettetik ki, mint ahogy ez a jelen esetben történt, és pedig annál kevésbé, mert ha a fentidézett törvényes rendelkezésnek olyan értelemben tulajdonítatnák, hogy ebben az esetben is a lejáratkori árfolyam az irányadó, amikor a fizetés teljesítése idejében, a külföldi pénznem értéke, a belföldi pénzzel szemben lényeges árfolyamemelkedést mutat, úgy

hogy a külföldi adós jóval kevesebb összegű külföldi pénzzel teljesíthetné tartozásának a kiegyenlítését, mint amennyivel tényleg tartozik, míg egyrészt az adós késedelmes fizetése folytán jogtalan előnyben részesülne, addig a hitelező indokolatlanul károsulna azáltal, hogy nem kapná meg követelését a külföldi pénznemben őt valósággal megillető értékben, vagyis a fennforgó esetben felperes nem kapná meg az alperesnek kiszolgáltatott árujának őt jogosan megillető hátralékos részét.

A lejárat utáni fizetés esetében az adóst a késedelmes fizetéssel járó kamatfizetési kötelezettség nem menti fel annak a különbözetnek a megtérítési kötelezettsége alól, mely a késedelmes fizetés folytán, az árfolyamkülönbségben a hitelező hátrányára jelentkezik, nem pedig azért, mert az adós, illetve a jelen esetben alperes a kamatot késedelmes fizetésének következményeképpen az esetben is tartozik megfizetni, ha egyébként a késedelem felperesnek árfolyamkülönbséget nem okozna és mert olyan esetben, amidőn a szerződés olyan pénznemről szól, mely a teljesítés helyén forgalomban nincsen, a késedelmi kamat is a szerződés szerű pénznemben jár a hitelezőnek, ha tehát ilyen esetben a tőke nem a lejárat napján fizettetik, a fizetésig más pénznemben lejárt kamat épen olyan módon, mint a tőke számítandó át s így ki van zárva, mintha a felebbezési bíróság álláspontjától eltérő álláspont mellett a kamat nem a lejáratkor fennállott, hanem más, jelesül magasabb tőke után volna fizetve. (Curia 1917. május 3. P. VII. 7448/1916. sz.)

*

102. Az egyesség érvényessége nemcsak megtevesztés esetében, hanem akkor is megtámadható, ha az egyik fél lényeges tévedésben volt annak megkötésénél, s őt a másik fél, habár a tévedést felismerte, erről föl nem világosította, sőt azt a saját előnyére kihasználta. A bírói gyakorlat feljogosítja az osztályegyesség megtámadására azt az örökösöt, aki az ellenfél jogi képviselője és a kir. közjegyző által támogatott jogi tévedésből kötött reánézve hátrányos egyességet. (Curia 1917. január 31. P. I. 7428.)

*

103. A közszerzemény rendszerint természetben illeti meg mindegyik házastársat, tehát az elhalt házastárs örököse is rendszerint természetben követelheti meglévő közszerzeményi vagyontárgyaktól a reaeső részesedést; az a körülmény pedig, hogy az ingatlanok tagosítás folytán változást szenvedtek, a természetben való kiadásnak akadályául nem szolgálhat. (Curia 1917. május 30. Rp. I. 34.)

*

104. A házasfelek vagyoni viszonyaikat, ezek között a külön-élés tartamára a feleség tartásának módozatait is, közjegyzői okiratban szabadon és érvényesen rendezhetik, ebben az esetben pedig a szerződés jogereje nemcsak a kötelezett férjet, hanem a jogosított feleséget is köti úgy, hogy a feleség az általa elfogadott összeget meghaladó tartásdíj fizetését sikeresen nem igényelheti még akkor sem, ha a változott életviszonyokra való tekintettel a kötelezett tartásdíjösszeg megfelelő nem is volna. Téves a felebbezési bíróságnak az a jogi álláspontja, hogy a nem vétkes feleséget a szerződésileg kikötött tartásdíj összegénél magasabb összeg is megilleti akkor, ha a változott életviszonyokra való tekintettel a szerződésileg kikötött tartásdíj összege nem elegendő a feleség szükséges eltartására. (Curia 1917. május 30. P. III. 1062.)

*

105. Oly esetben, midőn valamely ingatlanság csak telekkönyvileg áll többeknek hányadrészek szerinti közös tulajdonában, tényleg azonban a tulajdonosok azt egymás között véglegesen megosztották, egy tulajdonos sem követelheti a többitől, hogy a közöttük telekkönyvileg fennálló tulajdonközösséget akár a természetben már létesített osztálytól eltérő testi elkülönítéssel, akár pedig árverés és az árverési vételár megosztása útján szüntessék meg. (Curia 1917. május 8. P. V. 331. sz.)

*

106. A haszonélvezet személyes szolgálmanak célja az, hogy a haszonélvezetre jogosított létfentartásáról e jövedelemnek vizontszolgáltatás nélkül való átengedésével gondoskodva legyen. Ennélfogva a haszonélvezet személyes szolgálmanak egyik főjellemonása az ingyenesség. Ha tehát az ingatlan dolganak haszonélvezetét átengedő tulajdonosnak a haszonélvező vizontszolgáltatással tartozik, a tulajdonos és a haszonélvező között nem keletkezett a haszonélvezet személyes szolgálma, hanem haszonbérleti szerződés létesült. (Curia 1917. június 5. Rp. III. 925/29.)

*

107. Minthogy az 1916. évi november hó 12-iki lakbéremelés és lakbérfelmondások korlátozása tárgyában 3787/1916. M. E. sz. rendelet egyedül és kizáróan a bérbeadó és a bérlő között fennálló jogviszony szabályozását célozza, a rendelet intézkedései a lakásbérlő és harmadik személyek között a lakás átadására vonatkozó létrejött magánjogi ügyleteket egyáltalán nem érintik. (Curia 1917. ápr. 2. 1563.)

Közlemények.

Az új igazságügyminister. Vázsonyi Vilmosnak igazságügy-ministerré való kinevezése mindenkiben a meglegedés érzését váltotta ki. A közjegyzői kar is megérezte, hogy helyzete változáson fog keresztül menni, hiszen már kormányzása kezdetén a közjegyzőhelyettesi karnak nála történt tisztelgése alkalmával az egész közjegyzői kar helyzetének gyökeres javítását ígerte meg különösen két főbb kijelentésével. Az egyik az, hogy közjegyzőkké ezentul közjegyzőhelyetteseket fog kinevezni, miben az is benne foglaltatik, hogy a statusban lévő közjegyzők remélhetik a gyengébb stallumból a jobb stallumba való, a faluból a városba való áthelyezésüket, mire a nagycsaládu, gyermekeit neveltetni akaró, falun működött közjegyző teljes joggal bír. A másik az, hogy a közjegyzői díjakat, melyek eredetileg is alacsonyok voltak, a változott viszonyokra és körülményekre is tekintettel revideálni fogja. Tapasztalásból tudjuk, hogy egy nagycsaládu közjegyzőnek a megélhetést sem biztosító gyengébb falusi közjegyzőségből nehéz vagy szinte lehetetlen volt elérnie az áthelyezést s így a gyenge jövedelmű közjegyző alig, vagy épen nem tudja gyermekeit gimnáziumban neveltetni, mert nem keresett annyit, hogy városban — idegenben neveltethesse gyermekeit. Egy ily nagycsaládu s gimnáziumba járó gyermekekkel bíró közjegyző éveket töltve el s kinlódva falun kis jövedelméből, méltán megérdemli az áthelyezést oly városi stallumba, amelybe bejutva, anyagi helyzetét legalább normálissá tenni s felnőtt nagy gyermekeit gimnáziumban neveltetni tudja. Az éveken át eltöltött, szorgalmas munkával s a közjegyzői intézmény megizmosításában egy falun s talán végvidéken eltöltött munka, a nagy család s annak gimnázista tagjai kell legyenek ezután a protekciók a gimnáziummal bíró városi közjegyzői állásba való áthelyezésre, és a helyzet megjavítására irányuló szocziális érzék, mely leginkább praedestinálta az új igazságügyministert állására. (Dr. Nagy Rezső, bethleni kir. közjegyző.)

*

Rupp Zsigmond. A közjegyzőségnek nagy gyásza van, vezére, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnöke, nyilhegyi Rupp Zsigmond m. kir. udvari tanácsos, budapesti kir. közjegyző f. é. augusztus hó 8-án életének 80-ik évében meghalt. A főváros köz-

életének, a magyar jogászvilágnak egyik ismert és népszerű vezérférfia, a közjegyzői karnak az intézmény meghonosítása óta tagja és kiválósága volt, aki az intézményt életbeléptetése óta utolsó lehelleig szakadatlanul szolgálta és a közjegyzői hivatásban mindig többet látott és keresett mint csak a kenyérkereset eszközét. Egyénisége és életmunkája el nem muló emléket biztosítanak nevének.

Nyilhegyi Rupp Zsigmond született 1838. évben Budán. Atyja Rupp Jakab, a magyar pénzüzmének megalapítója, Buda és Pest városok helyrajzi történetének és az Akadémia által kiadott „Magyarország helyrajzi története” című nagy munkának írója volt. Rupp Zsigmond tanulmányait a budai főgimnáziumban és a pesti egyetemen végezte. Gyakorlati működését a jog terén 1860-ban, Andaházy volt budai cs. és kir. közjegyzőnél, mint közjegyzőjelölt kezdte, majd 1861-ben törvényszéki jegyzővé választott, ahol később, az alkotmány visszaállítása után törvényszéki bíró lett, 1875-ben pedig a közjegyzői intézmény meghonosításakor, kir. közjegyzőnek neveztetett ki Budapestre, hol kezdetben a II. kerületben, 1896. óta pedig az V. kerületben működött. A jogi élet terén élénk tevékenységet fejtett ki és pedig 1870. óta mint a Budapesti ügyvédi egyesület választmányának, a Magyar jogászgyűlés központi bizottságának tagja és elnöke volt, mely utóbbi egyesületet Tokaji Nagy Lajos, volt budapesti kir. közjegyzői kamarai elnökkel együtt alapította; 1875. óta a budapesti kir. közjegyzői kamarának tagja és pedig kezdetben titkára, 1905. óta elnöke volt. Az igazságügyi kormányok bizalma folytán ismételtén részt vett a szakbizottsági tanácskozásokban, így a közjegyzői törvény módosításáról szóló, a telekkönyvi intézmény és az örökösödési törvény tárgyában tartott enquete-tárgyalásokhoz hivatott meg. Élénk tevékenységet fejtett ki a jogirodalom terén is, a jogászgyűlés ismételve kért tőle szakvéleményt és előadmányt is bizott reá. 1875-ben megírta a Magyar kir. közjegyzői törvény magyarozatát, mely azóta is az idevágó kérdésekben alapvető munkául szolgál. Három királyi kitüntetésben volt része, 1888-ban a királyi tanácsosi czimmal, 1897-ben a vaskorona-renddel, 1904-ben udvari tanácsosi czimmal ruháztatott fel

*

A debreczeni kir. közjegyzői kamara f. évi május hó 20-ik napján tartotta évi rendes közgyűlését a kamarai tagok élénk részvétele mellett. Az ez alkalommal előterjesztett évi jelentés kegyeletes szavakkal emlékezett meg a kamara volt elnökének, Lestyán Adorján udvari tanácsosnak haláláról s ismertette a lefolyt év jelentősebb eseményeit. Rámutat a jelentés a közjegyzői ügyforgalom állandó apadására és behatóan foglalkozik a közjegyzői kar nehéz szociális helyzetével. Kiemeli a jelentés, hogy a váltó és kereskedelmi papirok óvatolása tárgyában 1569/1917. M. E. sz. a. kiadott ministertanácsi rendelet attól is megfosztotta a kir. közjegyzői kart, hogy a háború folyama alatt őt ért nagy vesztesé-

gekért a nagyobb mértékben meginduló váltóóvásokkal kárpótolva lesz. Kifejti, mikép ez a rendelkezés csak épen a közjegyzői kart sújtja anélkül, hogy számbavehető könnyebbítést okozna a váltóadósoknak, mert a perköltségek és ítéleti illetékek mérséklésére nézve semmi intézkedés nem tétetik. Fejtegeti a rendelkezés célszerűtlen voltát, mely abban kulminál, hogy a váltóadósok igen nagy része az óvásról való értesítés vétele után fizetett s így megtakarította az óvási költségeknél összehasonlíthatatlanul nagyobb perköltséget, ellenben most a rendelet szerint az óvás eltöröltetvén, nem lesz a fizetés sürgősségére irányuló memento s a váltóadósok majd akkor fognak csak fizetni, mikor a fizetési meghagyást megkapják, amikor tehát már tetemes költségek merültek fel.

Foglalkozik a jelentés az 1916. XXVII. t.-cz. és annak életbeléptetése tárgyában kiadott ministeri rendeletnek a közjegyzői karra nézve sérelmes intézkedéseivel is és kimutatja, mennyire méltánytalan az, hogy a kincstár igyekszik a tényleges forgalmi érték alapján járó illetékeket a maga számára biztosítani, de semmi intézkedés sem történik arra nézve, hogy a közjegyző is a maga soványan megállapított skálaszerű díját a tényleges forgalmi érték alapján számíthassa. A jelentés szerint e tekintetben egyedüli méltányos és helyes intézkedés az lenne, ha a leltározó közegek az ingatlanok tényleges forgalmi értékének a leltárba való felvételére utasíthatnának és ne csak a pénzügyi hatóságoknak, hanem a kir. közjegyzőknek is megadtnék az a jog, sőt egyenesen kötelességükké tétetnék, hogyha a leltári értéket a tényleges forgalmi értéken mélyen alul maradónak látják, a felekkel egyezséget kíséreljenek meg a tényleges forgalmi érték megállapítása tekintetében, amely helyes és méltányos állásponttal szemben kirívó ellentét gyanánt tűnik fel az igazságügyi és belügyministeriumoknak éppen most 8288/1917. sz. a. kibocsátott rendelete, mely a leltározó közegeket az ingatlanok értékének hatósági adó- és becslési bizonyítvánnyal igazolt becsértékben való leltárba vételére utasítja.

A jelentés sötét színekkel festi a közjegyzői kar nehéz anyagi helyzetét s elkeseredve panaszolja a már égetően szükségessé vált díjtartifa módosításnak folytonos elodázását. Szükségesnek tartja országos közjegyzői kongresszus összehívását avégből, hogy az egész közjegyzői kar egységesen és egész erővel, a nagy nyilvánosság előtt adja elő sérelmeit s teljes erkölcsi súlyát vesse latba

aziránt, hogy a díjszabás terén uralkodó tarthatatlan állapotok végre-valahára szanáltassanak.

A közgyűlés a jelentést egyhanguan elfogadta s utasítást adott a választmánynak, hogy országos kongresszus összehívásának előmunkálatai iránt a társkamarákkal érintkezésbe lépjen.

A közgyűlés végül megválasztotta a kamara elnökévé: *dr. Galánffy János* debreczeni kir. közjegyzőt, a választmány rendes tagjaivá *Zrumetky Béla* szolnoki, *nemesthóti Szabó Antal* nagy-károlyi, *dr. Kovách Elek* nyiregyházi és *dr. Örley György* nagyvárad kir. közjegyzőket, póttagjaivá pedig: *Padrah Sándor* hajduszoboszlói és *dr. Elbel Tibor* karczagi kir. közjegyzőket.

*

A kassai kir. közjegyzői kamara folyó évi június hó 29-én tartotta rendes évi közgyűlését. A tisztújításon megválasztottak: elnökké *dr. Kovaliczky Elek* sátoraljaujhelyi, alelnökké *dr. Wesselényi Mátyás* iglói, pénztárossá *dr. Petrik Igor* tornai, választmányi tagoknak *Bradács Gyula* ungvári, *Medveczky Sándor* rimaszombati, *dr. Weisz Bernát* bártfai, választmányi póttagoknak *dr. Roth László* késmárki, *dr. Petrik Igor* tornai, fegyelmi bírósági rendes tagoknak *dr. Kovaliczky Elek* sátoraljaujhelyi és *dr. Sarló Vendel* abaujszántói, póttagokul *dr. Keczer Ákos* mezőkövesdi és *dr. Wesselényi Mátyás* iglói kir. közjegyzők; kamarai segédtitkár lett *dr. Roth László* késmárki kir. közjegyző.

*

A katonai szolgálat beszámítása a joggyakorlati időbe.

A m. kir. ministerium 1917. június 7-én 2.019/1917. M. E. szám alatt rendeletet bocsátott ki az egységes birói és ügyvédi vizsgára vagy a gyakorlati birói vizsgálatra bocsátáshoz, valamint az ítélőbirói és az ügyvédi képesítéshez s a kir. közjegyzői helyettesi alkalmazáshoz megkivánt gyakorlat tekintetében a háború következtében szükséges könnyítésekről. A hosszas és részletekre is kiterjedő rendelet lényege az, hogy három évi jelölti joggyakorlat idejébe egész terjedelmében be kell számítani ezt az időt, melyet az ügyvédi vizsgára jelentkező a joggyakorlat megkezdéséhez megkivánt elméleti képesítés megszerzése után a háború alatt katonai szolgálatban vagy azzal egy tekintet alá eső állapotban töltött, feltéve mégis, hogy legalább egyévi tényleges joggyakorlatot

igazolni tud. Ugyancsak megkapják a kedvezményt a közjegyző-helyettesek is az 1886. évi VII. t.-cz. 5. §-ának c) pontjában megkivánt gyakorlat tekintetében oly értelemben, hogy a helyettesességhez a vizsgát megelőző egyévi vagy ezt követő félévi közjegyzői gyakorlat, vagy a vizsga letétele után kitöltött egy évi birói, kir. ügyészi, vagy ügyvédi gyakorlat kimutatása szükséges.

*

Haditelek. A m. kir. ministerium 1917. május 19-én 1820—1917. M. E. szám alatt rendeletet bocsátott ki a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik megélhetésének elősegítésére szánt ingatlanokra vonatkozó magánjogi intézkedésekről. Eszerint tekintve, hogy a közadakozásból vagy külön jogszabályokkal rokkantügyi célokra kijelölt forrásokból a Hadirokkantak Segélyalapjába vagy hasonló célú más alapba befolyó összegek, továbbá az evégből természetben felajánlott ingatlanok lehetővé teszik, hogy a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik egy része ingatlanhoz jusson, vagy hogy már meglévő ingatlanai a rajtuk levő terhetől egészen vagy részben mentesüljenek, ennél fogva annak biztosítása végett, hogy az így szerzett vagy tehermentesített ingatlanok állandóan rendeltetésük céljára szolgáljanak, a m. kir. ministerium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján fenti rendeletében szabályokat állít fel a „Haditelek“ fogalmáról és annak alapításáról, amihez a haditelek e minőségének telekkönyvi bejegyzése is szükséges; elidegenítési és terhelési tilalmat, valamint végrehajtási korlátokat statuál; külön szabályozza a haditelek árverését, visszaváltását és megszűnését. Saját ingatlan is haditelekké nyilvánítható. Ingatlant azzal a kikötéssel is lehet haszonbérbeadni, hogy a telekkönyvbe „Hadihaszonbérlet“ megjelöléssel jegyeztessék be.

A haditelek öröklésére a törvényes öröklés szabályai irányadók. A tulajdonos a haditelekről végintézkedéssel csak annyiban rendelkezhetik, hogy a leszármazók között osztályt tehet, házastársának özvegyi ellátását szabályozhatja, házasságon kívül született gyermekét a kötelesrészre jogosultak kötelesrészének sérelme nélkül végintézkedéssel részesítheti, továbbá hogy törvényes öröklésre jogosult leszármazók, házastárs és szülők nemlétében a törvényes örökösödésre hivatott rokonok közül örököszt nevezhet, vagy örökössé

nevezhet oly nem rokon személyt is, aki az ő gondozásával vagy támogatásával erre magát érdemessé tette.

*

A kiskorúakat érdeklő örökbefogadások körüli eljárásról a m. kir. igazságügyminister 1917. május 7-én 25,000/1917. I. M. szám alatt rendeletet bocsátott ki a 3546/1884. I. M. számú rendelet módosítása tárgyában. Egyrészt a kiskorúakat érdeklő örökbefogadások körüli eljárás tárgyában 1884. évi január hó 22. napján 3,546/1884. I. M. szám alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet (R. T. 90. l.) XI. pontját a m. kir. belügyministerrel egyetértve, a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. évi XX. t.-cz. 8. §-ának a) pontja alapján akként módosította, hogy az árvaszék a gyámhatósági jóváhagyó határozat jogerőre emelkedése előtt vezeti rá a gyámhatósági jóváhagyó záradékot az örökbefogadási szerződés mindhárom példányára és terjeszti fel az ügyiratokat a m. kir. igazságügyministerhez abban az esetben, ha a gyámhatóság az örökbefogadási szerződést az összes érdekelték kijelentett akaratával egyezően, esetleg az érdekelték kérelme értelmében hagyta jóvá és ha ahhoz az árvaszéki ügyész is hozzájárult.

*

Adóssági okirat elvesztésének jogkövetkezményei. Ha ki van kötve, hogy a hitelező az egyességi összeg ötödik részletének felvétele után a jogelődje által az ő részére kiállított engedmény eredetijét az adósnak kiadni tartozik és hogy az okirat kiadásának elmulasztása feljogosítja az adóst a hátralékos részlet kamat- és költségmentes visszatartására, akkor a bíróság nem bocsátkozhatik annak a kérdésnek a vizsgálatába, hogy alperesnek a szóbanforgó okiratokra szüksége van-e, vagy sem?

Igaz ugyan, hogy amennyiben a kérdéses okiratok elvesztek, ezeknek az átadását a birói megsemmisítés kieszközlése teljesen pótolja; és az is jogszabály, hogy — eltérő megállapodás hiányában — az adós a tartozás birói letétbe helyezésére, az arról kiállított okirat megsemmisítése előtt is, kötelezhető; ez a jogszabály azonban — a felek eltérő megállapodása folytán — alkalmazást nem nyerhet; és a feleknek eme megállapodásából következik, hogy egyedül azért, mivel felperes az ötödik részlet felvétele után

kiadandó okiratokat elvesztette, alperes a hatodik részletnek sem kifizetésre, sem letétbe helyezésére még nem kötelezhető

És minthogy az okiratok birói megsemmisítésének kieszközlése, a Pp. 749. §-a értelmében, a felperesnek mint utolsó birtokosnak módjában, de egyuttal, mint az okiratok kiadására köteles félnek, kötelezettségében is áll; ennek a kötelezettségnek pedig eleget nem tett: a felebbezési bíróság, a szerződéses megállapodás kötelező erejére vonatkozó jogszabály helyes alkalmazásával utasította el a felperest a hatodik egyességi részlet iránti keresetével. (Budapesti kir. tábla mint felülvizsgálati hatóság 1916. P. II. 7846.)

*

A közjegyző felelőssége. Felperes a kir. közjegyző ellen kártérítés iránt indított keresetet, mert egy közjegyzői okirat felvételénél nem gondoskodott oly tanu alkalmazásáról, aki az okirat nyelvén tud írni és olvasni. Az alsófoku bíróságok a keresetet elutasították és ezt a döntést a kir. Curia a következő indokolással hagyta helyben: „Az 1874. évi XXXV. t.-cz. 72. §-a azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a közjegyzői okiratok felvételénél alkalmazott két ügyleti tanu közül legalább az egyiknek írni és olvasni kell tudni, de nem intézkedett kifejezetten aziránt is, hogy az írni és olvasni tudásnak az okirat nyelvére kell vonatkoznia. A törvénynek ebből a szövegezéséből ellentétes birói gyakorlat fejlődven, annak megszüntetése végett és egyuttal a jogegység megóvása céljából a m. kir. Curia szükségét látta annak, hogy az 1909. évi május 18-án 939. sz. a. hozott azt a határozatát, amelyben kimondotta, hogy az okirat felvételénél alkalmazott tanuk közül az írni és olvasni tudó tanu csak abban az esetben tekinthető alkalmas tanunak, aki az okirat nyelvét érti s azon írni és olvasni tud, elvi jelentőségünek nyilvánítsa. Ekként kétségtelen, hogy az előbb fennállott ellentétes gyakorlat csupán a m. kir. Curianak ezzel a határozatával tekinthető megszüntetettnek; következésképp az eljáró kir. közjegyző csupán azért, mert általa az 1907-ik évben, tehát az ezen határozat meghozatalát megelőző időben felvett közjegyzői okirat abból az indokból, hogy az alkalmazott ügyleti tanuk az okirat nyelvét nem értették, érvénytelennek nyilvánított, a közjegyzői törvény 172. §-ában szabályozott kötelelességsértés, avagy mulasztás okából kártérítésre nem kötelezhető.“ (1917. Rp. I. 1779.)

*

Örökösödési eljárásban nincs igazolásnak helye. Egy hagyatéki ügyben az egyik érdekelt fél által beadott igazolási kérelemmel kapcsolatos felfolyamodást a kir. Curia hivatalból visszautasította: „mert az örökösödési eljárást szabályozó 1894: XVI. t.-cz. 124. §-ban nincs olyan rendelkezés, amely szerint a záros határidőben beadandó felfolyamodás véletlen elmulasztása miatt igazolásnak volna helye, ennél fogva minthogy a polgári perrendtartás életbeléptetéséről intézkedő 1913: LIV. t.-cz. a Pp-nak az igazolásra vonatkozó szabályait az örökösödési eljárásra ki nem terjesztette, a polgári perrendtartásnak a jogszabályai pedig csak a peres eljárásnál alkalmazhatók, a felfolyamodással élő törvényes örökös által előterjesztett igazolási kérelemnek helye nem lévén, a nyilván elkésett felfolyamodást visszautasítani kellett.“ (Pk. I. 2720/1917.)

*

A brassói ügyvédi kamara a közjegyzői kinevezésekről. A közjegyzői állások betöltésének az igazságügyminister ur egyik nyilatkozata által aktualissá vált kérdéséről, a brassói ügyvédi kamara most felterjesztett évi jelentésében a következőket tartalmazza: „Az ügyvédi kereseti viszonyok javítása érdekében szükségesnek tartjuk a közjegyzői intézmény eltörlését (?) és hosszabb, 20 évi gyakorlattal bíró ügyvédeknek közjegyzői teendőkkel való megbízását. Amugy is a közjegyzői állások túlnyomó részben nem közjegyzői helyettesek kinevezésével, hanem a bírói és ügyvédi kar tagjainak kinevezésével töltetnek be. Ezt a rendszert pedig nem tartjuk helyesnek, mert ekként a közjegyzői kinevezés rendesen politikai szolgálatok jutalmát képezi és karunk függetlenségét befolyásolja. Viszont a 20 évi gyakorlattal bíró ügyvédeknek közjegyzői teendőkkel való megbízása egyrészt megosztaná a közjegyzői teendőket, másrészt teljesen függetlenítené a közjegyzői kart és a karba bejutni törekvőket. A 20 éves ügyvédi gyakorlat pedig kellő garancia arra, hogy kellően képzett és helyi nyelvismerettel bíró, független és megbízható közjegyzők nagyobb száma lelkiismeretes és megbízható szervezet gyanánt fogja a reá váró feladatokat teljesíteni.“

*

A közjegyzői intézmény fejlesztéséről olvassuk Alföldy Ede bpesti kir. táblai bírónak „Magánvállalkozás az állami felada-

tok teljesítése körül“ czimen a „Világ“ f. é. aug. 5. számában megjelent cikkében a következő sorokat:

„Az anyagi és erkölcsi értékek terén folyamatban levő nagy átalakulások olyan érdekösszeütközéseket vonnak maguk után, amelyeknek az elbirálásával a bíró egész társadalmi osztályok sorsát dönti el. A bírói hivatás jelentőségének e nagyarányú növekedése halaszthatatlanná teszi a bírói karnak minden olyan munkatehertől való mentesítését, amely munkateher a bírót valódi hivatása teljesítésében gátolja. Az ugynevezett perenkivüli ügyek (fizetési meghagyás, telekkönyv, végrehajtás, czégjegyzés, örökösödési eljárás, csőd, kényszeregyezés stb.) mindaddig, amíg azok tekintetében jogvita nem merül föl, a közigazgatási tennivalók közé tartoznak és ennél fogva a gyámügyek módjára a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalhatók.

A hatáskörök helyesbítésével kapcsolatban a magánvállalkozás számára is megfelelő tért lehetne nyitni. A kérdéses ügyszakra vonatkozóan a magánvállalkozás meghonosítását lényegesen megkönnyíti az a körülmény, amely szerint a cél megvalósításához már kipróbált és bevált szervezet — a közjegyzői intézmény — áll rendelkezésre. Azok a föladatak, amelyek most a perenkivüli bírói eljárás keretébe tartoznak, általában rokontermészetűek azokkal az ügyekkel, amelyekkel évtizedek óta a közjegyzőség ügykörében nyernek kifogástalan elintéztést. A perenkivüli ügyek megfelelő részének a közjegyzők hatáskörébe utalása nem jelentene merész kísérletet, mert nem járatlan utakra terelődnek a fejlődés.

A közjegyzői hatáskörnek kiterjesztése a bürokratizmus növekedő veszedelmének az elhárításán kívül még más sarkalatos célokat is szolgálna. A közteherviselésnek már említett arányossága és a bíróságoknak, valamint a közigazgatási hatóságoknak égetően szükséges tehermentesítése közelebb jutna a megvalósuláshoz. Nem utolsó cél volna az sem, hogy az ügyvédkérdés, amely a háború után előreláthatóan sok gondot fog okozni, megszabadulna a megoldás egyik nehézségétől. A közjegyzői hatáskör kiterjesztése kedvező hatást gyakorolna az ügyvédi oklevél értékének az emelkedésére és az ügyvédség válságos helyzetének az enyhítésére. A kultura általános szempontjából is hasznot hajtana a közjegyzői állások szaporítása, mert a kisebb községek közléte jelenleg károsan nélkülözi a magasabb képzettségű vezetőket.“

*

Személyi hírek. *Dr. Kölgyessy Adrián Mihály* hátszegi kir. közjegyzőhelyettes Petrozsényba; *dr. Glück Géza* kisjenői ügyvéd Kőrösbányára; *dr. Haller Károly* módosi ügyvéd Nagyszentmiklósrá; *dr. Milassin Jenő* szabadkai kir. közjegyzőhelyettes Zentára; *Krausz József* huszti kir. járásbíró Husztra és *dr. Belcsák Sándor* lévai kir. közjegyzőhelyettes Breznóbányára kir. közjegyzőkké neveztettek ki.

Dr. Tóth Endre lekei kir. közjegyző Szászvárosba helyeztetett át.

Ő Felsége *Kenessey Mór*icz veszprémi és *Folyovich Sándor* nagyenyedi közjegyzőknek, a közélet és a közjegyzői pálya terén szerzett érdemeik elismeréséül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Sóstói Szabó Péter szászvárosi kir. közjegyző elhalálozott.

*

Helyreigazítás. Lapunk utolsó számában *dr. Friedmann Mór* zsolnai kir. közjegyző halálhíre sajnálatos tévedés folytán jelent meg.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadó- == hivatal ==
Egész évre . . . 12 kor.	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	Budapest, VI, Andrássy-út 1.
Félévre . . . 7 „	budapesti kir. közjegyző.	

Tartalom. Rupp Zsigmond. — A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének felterjesztése az igazságügyministerhez a közjegyzőség reformja tárgyában. — Közjegyzői díjszabás reformja. — A férj özvegyi joga. — Váltóelévülés a háború alatt. — Felsőbírósi határozatok. — Közlemények.

Rupp Zsigmond †

(1838—1917.)

Nec vixit male qui natus moriensque fefellit.

A Halál nem demokrata, akármit is mondjanak felőle, nem egyenlőkké teszi az embereket, hanem megkülönbözteti, osztályozza őket, rangot teremt közöttük, egyszer és mindenkorra valót, megmásíthatatlant. Akiket ott láttunk az életben, amint törtetnek, tülekednek és mindent legázolnak, felkúsznak a magaslatokra és felülnek az oltárokra, irodalomban, művészetben, tudományban és politikában, a dicsőség árendásait, a sikerek bűvészeit, a hatalom peczéreit, akiknek nevétől mindennap siketülésig visszhangzik a sajtó, befolyásuktól alá van aknázva a közélet mezeje, érdekeik drótsövényével körülzárva a szentelt ligetek: mikor a Halál rájuk fúj, szertefoszlik minden ami voltak, amit műveltek, amiben meszterkedtek, erőlködtek és erőszakoskodtak, és nem marad utánuk semmi, aminek az a társadalom, melynek erezetére tapadtak volt, meghálálhatna nekik, semmi érték, amitől az meggyarapodott